

Nuna tamakkerlugu kræfti pillugu pilersaarusiortoqarnissaa pillugu Naalakkersuisut kingusinnerpaamik 2011-mi suliamik aallartitsinissaat pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut
(Inatsisartunut ilaasortaq Astrid Fleischer Rex, Demokraatit)

Akissuteqaat

(Peqqissutsimut Naalakkersuisoq Agathe Fontain)

Siullermeerneqarnera

Siunnersuummi tunngavigineqarpoq kræftimik nappaateqartunut tamakkiisumik ungasinnerusorlu isigalugu suliniuteqartoqarnissaanik kissaateqartoqarnera, tamatumani anguniarneqarlutik kræftip pitsaaliorneqarnissaa, sapinngisamik siusissukkut kræftip paasineqartarnissaa katsorsaanerullu piaarnerpaamik aallartinneqartarnissaata qulakkeerneqartarnissaa.

Naalakkersuisut siunnersuummut qujapput siunnersuummilu eqqarsaatigineqartut tamakkiisumik isumaqatigalugit.

Kræfti (cancer) nappaataavoq timip ipiutaasartaasa aalajangersimasut allanngornerisigut nakkutigineqarsinnaanngitsumik timimi aalajangersimasumi imaluunniit aak timillu imertaata aqqutai aqqutigalugit siaruaalluni aallartittartoq.

Kræftip paasineqajaartarnissaa sapinngisamillu piaartumik katsorsarneqartarnissaa pingaaruteqarpoq nappaatip siaruanninnissaa pinngitsoortinniarlugu, aammalu nappaateqartup ajunnginnerpaamik aniguinissaa nappaatillu kinguneratigut sunniutaasa sapinngisamik ajoqutaannginnissaat qulakkeerniarlugit.

Nunatsinni kræfteqalersartut amerliartortutut isikkoqartut, tassami ukiut qulit siornatigut 147-usimariarlutik 2004-mi kræftertut paasineqartut 213-inngorsimammata. 2004-mi kræftimik nappaateqartut paasineqartut sisamaagaangata ataaseq puakkut kræfteqartuusarpoq. Kræftimik nappaataagajuttut allat paasineqartartut tassaapput iviangikkut kræfteqarneq, inalugarsuakkut, aqajaqqup sanilequtaani qinersikkut, aqajaqqukkut, illissap paavatigut kiisalu qungatsikkut toqqusaakkullu kræfteqarneq. 2004-mi meeqqat 6-t kræfteqartut paasineqarput.

Kræftimik nappaatit ilaat pitsaaliorneqarsinnaapput. Nunatsinni kræfternerit affaat sinnerlugit pitsaaliorneqarsinnaassagunarput. Puakkut kræfteqalersarneq tupamik pujortartarnerinnaanerusumik pissuteqarpoq. Ullutsinni arnat puakkut kræfteqalersartut angutituulli amerlatigingajapput, tamatumunnga pissutaalluni arnat amerlanerit pujortartuulersimanagerat. Tingukkut, iggissakkut aqajaqqullu sanilequtaani qinersikkut kræfternerit aalakoornartulimmik imigassartortarnermik pissuteqarput. Iviangikkut kræfterarneq timip aalatinneqartannginneranut aaqassaarnerullu kingornagut hormonitalinnik katsorsarneqartarnermut attuumassuteqarpoq.

Taamaattumik kræftimik pitsaaliuineq piffissaq ungasinnerusoq isigalugu periusissanut ilaalluni pingaaruteqarpoq. Tamatumani pineqarput inooriaatsimut tunngatillugu pitsaaliuinerit kræftimillu nappaataasartunut ataasiakkaanut immikkut ittuunerusumik pitsaaliuinerit.

Inooriaatsit, soorlu pujortartarnerup imigassartortarnerullu, pitsaaliornissaanni pingaaruteqartut ilagaat peqqinnartunik nerisaqarneq timigissariaatsillu kiisalu kinguaassiuutitigut peqqissuunissaq, tassami kinguaassiuutitigut nappaatinik tunillaanikkut nappaatit HPV-virusit itut illissap paavatigut kræfteqalernissamik qaninnerulersitsisarmata. Pineqartuni taakkunani tamani nalinginnaasumik pitsaaliuinerit Inuuneritta-mi aallunneqarput.

Kræftimik sukumiinerusumik pitsaaliuinerit peqqinnissaqarfiup iluani ingerlanneqarput.

Kræftimik nappaateqartut sumik nappaateqarnerannik paasiniaaffigineqarnissaat immikkut ilisimasalinnit suliaasaavoq, ilutigitillugulu Naalakkersuisut kissaatigaat katsorsaaneq napparsimasup angerlarsimaffiata sapinngisamik qanittuani ingerlanneqartassasoq. Kræftimik nappaateqartut katsorsarneqartarnerisa malittarineqartarnerisalu ilaat 2004-mi nunatsinnut nuunneqarput. Tamatumani pineqarput kræfternerit kemoterapi atorlugu nakorsaasiinermik amerlanertigut ingerlanneqartartut. Dronning Ingridip Napparsimmavissuani massakut iviangikkut, puakut inalugarsuakkullu kræfternerit paasineqarlutillu katsorsarneqartarput. Kemoterapi atorlugu katsorsaanerit Dronning Ingridip Napparsimmavissuani Tinuneqartunut immikkoortortamit (Onkologisk afdeling) Nakorsaasersuinikkut katsorsaavimmi isumagineqartarput. Nappaammik paasiniaanerit katsorsaanerillu Rigshospitalimi maleruagassat assigalugit isumagineqartarput, tamatumani Danmarkimi immikkut ilisimasallit qanimut suleqatigineqartarlutik. Tinuneqartunut ulluunerani immikkoortortami puammikkut kræfteqarlutik napparsimasut 50-it missaanniittut, 15-20-it inalugarsuarmikkut kræftertut kiisalu iviangimikkut kræftertut 10-15-it ukiumut katsorsarneqartarput. Kræfteqarlutik napparsimaruluttunut inuunermik sivitsorsaataasumik sinerissami napparsimmavinni anginerni katsorsaanssamik aamma neqerooruteqartoqarpoq.

Aammattaq kræftimik nappaatit allat katsorsarneqarnerat sapinngisaq malillugu Danmarkimi maleruagassat malillugit ingerlanneqartarput. Kræftimik katsorsaanerit Nunatsinni teknikkikkut periarfissaqanngitsut, soorlu qinnguartaalluni katsorsaanerit, pilattaanerit ajornarnerit katsorsaanerillu ajornarnerit allat, Danmarkimi ingerlanneqartarput, amerlanertigut Rigshospitalimi, nunatsinnili nakorsat immikkut ilisimasallit qanimut suleqatigalugit.

Kræftimik nappaateqarnermik pasitsaassisoqartillugu passussinissamut Nunatsinni massakut utaqqisoqartarneranik oqartoqarsinnaanngilaq. Pasitsaassisoqarsimatillugu napparsimasut Dronning Ingridip Napparsimmavissuani paasiniagassanngorlugit ingerlateqqinneqartarput. Taamaattumik ataatsimut isigalugu pasitsaassisoqarneraniit paasisaqartoqarnissaata tungaanut piffissaq atorlugu Nunatsinni Danmarkimiit sivisunerunngilaq. Kræfternerup qanoq katsorsarneqarnissaani pingaarnertigut apequtaasarpoq kræftimik nappaat qanoq ittuunersoq, aamma ippigusuutinik nutaanik malugisaqalersilluni siusissukkut peqqinnissaqarfimmut attaveqarnissaq kiisalu nappaatip eqqortumik suussusersineqarnissaa sinerissamilu napparsimmavinniit passusseqqittoqarnissaanut ingerlatitseqqittarneq.

Kræfternermut tunngasut nakkutigineqarnerisa kræftertut Danmarkimi Cancerregisterimut nalunaarutigineqartarnerisigut amerlanertigut pisarpoq, taakkulu Naalagaaffeqatigiiuusuni tamani qanoq kræftertoqartiginera nakkutigisaraat.

Naalakkersuisunut pingaaruteqarluinnarpoq kræftip nassaarineqartarnissaata katsorsarneqartarnissaatalu sukumiisumik qulakkeerneqarnisaannut peqataanissaq, kiisalu kræftertut ataasiakkaat katsorsartinnerup kingornatigut kræftimik katsorsartinnerup timikkut tarnikkullu sunniutaasa malinnaaffigineqarnissaasa katsorsartinnissaasalu qulakkeerneqarnissaat. Naalakkersuisut aamma pingaartippaat kræftertut ataasiakkaat nappaammik suussusersiniarneqarnera katsorsarneqarnertillu ataqatigiissutut toqqissisimanartutullu misigisimassagaat.

Naalakkersuisut isumaqarput peqqinnissaqarfiup avataani nukiit qaammarsaanermik suliaqartut kræftertunullu ilaqutaannullu tapersersuisuusut nukittorsarneqartariaqartut. Tamatumani pingaartumik Neriuffik pineqarpoq, taakkumi suliaat annertuut maluginiarneqartariaqarput.

Naalakkersuisut kræftip tungaatigut piffissamut ungasinnerusumut periusissamik suliaqartoqarnissaanut peqataarusullutik tapersersuerusupput, kisiannili kræftip tungaatigut iliussissatut pilersaarummik suliaqartoqarnissaanut aalajangiinissami kræftip tungaatigut ataatsimoortumik itisilerlugu misissueqqissaartoqarnissaa piumasaqaataasariaqartutut isigalugu. Taamatut misissueqqissaarneq annertoorujussuusaaq naatsorsuutigineqarsinnaananilu 2011-ip tungaanut naammassineqarnissaa. Naalakkersuisut inassutigaat siunnersuut maannakkutut isikkoqartillugu itigartinneqassasoq, kisianni Naalakkersuisut suleqatigiissitaliortoqarnissaa peqataaffigerusuppaat, massakkut kræftimik paasisaqartarnermut katsorsaasarnermullu, kræftip tungaatigut ineriartornerup alaatsinaanneqarnerata pitsannortinnissaanut periarfissat pillugit kiisalu kræftertut katsorsarneqarnertik ataqatigiissutut sunniuteqarluartutullu misigisimanageraat pillugu nassuiaammik suliaqartussamik. Suliaq tamanna Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfimmi ingerlanneqassaaq. Erseqqissarneqassaaq suliniutaasinnaasunut misissueqqissaarnermi kaammattuutaasunut aningaasaliissutissanik aningaasaliissutissanut killiliussat iluanni nassaarniarnissamut naalakkersuisoqarfik pisussaaffilerneqassanngimmat.